

BILTEN

AGENCIJA ZA PREDŠKOLSKO OSNOVNO I SREDNJE OBRAZOVANJE

april – juni 2021. godine

**SCHOOL
IS OUT!
SCREAM AND SHOUT**

eTwinning, pandemija i uspješno završena 2020/2021 školska godina

Dragi nastavnici, završena je još jedna školska godina uz eTwinning aktivnosti. Ova kao ni jedna do sada, uz mnogo promjena, neizvjesnosti, izmijenjenih planova i epidemioloških mjera. Veliki izazov je bio za sve nas zajedno, ali je najveći bio pred vama i vašim učenicima. Svakodnevnica je bila znatno drugačija, prateći stanja i brojeve zaraženih na osnovu kojih se mijenjao i vaš rad: u jednom trenutku rad iz učionice, u drugom kombinovani ili onlajn način nastavnog procesa. COVID-19 je značajno uticao i na samu motivaciju, ali najveći izazov je bio kako motivisati učenike za redovno učestvovanje u nastavnim aktivnostima. Želimo vjerovati da su vaša praksa i mogućnosti koje vam je pružio eTwinning u profesionalnom razvoju dali najbolje što su učenici mogli dobiti u datim okolnostima. Iako je školska godina završena, nastavljamo dalje zajedno u nove izazove.

Državna organizacija za podršku vam se zahvaljuje na predanom radu, učestvovanju u aktivnostima i zajedničkom unapređenju i promociji eTwinning-a u Bosni i Hercegovini.

eTwinning škola – predstavljanje dobre prakse OŠ „Sveti Sava“, Foča

Oznaka eTwinning škola je najveće priznanje koje eTwinning pruža školama za njihov izuzetan rad sa visokim kvalitetom u nastavnoj praksi. Put do Oznake eTwinning škola nije lagan, ali je ostvariv. Primjer za to je Osnovna škola „Sveti Sava“ iz Foče koja je od 2017. godine nosilac ove prestižne evropske nagrade. Ova eTwinning škola je ponijela oznaku kvaliteta dva puta i dva puta je koristila priliku za obnovu oznake prema eTwinning procedurama. Dodjeljivanje oznake

podliježe proceduri ispunjavanja općih i specifičnih kriterija, procjeni i na kraju dodjeljivanju oznake uz određeni broj bodova.

Iz tog razloga ovaj intervju vodimo sa našim dugogodišnjim partnerima, **eTwinnerima iz OŠ „Sveti Sava“, Foča**. U prethodnom periodu smo naglašavali da je uloga direktora u cjelokupnom eTwinning procesu velika, te je to jedan od razloga zašto smo upravo za ovaj razgovor izabrali direktoricu Jelenu Čančar.

Direktorica Jelena Čančar je svojom podrškom nastavnicima i zalaganjem za kvalitet u školi doprinijela isticanju škole na evropskom nivou u okviru eTwinning programa i na taj način se našla u grupi najboljih iz 44 zemlje učesnice eTwinning-a.

Draga Jelena, da li nam možete odgovoriti kako ste uspjeli ostvariti i zadržati kvalitet koji vas već petu godinu drži u krugu najboljih škola eTwinning zajednice?

Škola smo koja teži stalnom napretku i prihvatanju novih ideja i izazova, a posebno smatram da je moja uloga ključna u motivaciji zaposlenih kako bi prihvatili te promjene. Direktor je taj koji mora biti na čelu promjena, biti u toku i stalno pratiti rad i napredak zaposlenih, nalazeći iznova načine da ih motiviše. Predstavljanjem primjera dobre prakse koje donosi rad u eTwinning-u i stalnim insistiranjem na prepoznavanju prednosti timskog rada i stručnog usavršavanja, takođe smo uspjeli zadržati nivo o kojem govorite.

Da li je eTwinning uticao na poboljšanje kvaliteta nastavnog procesa i unapređenje profesionalnog razvoja nastavnika?

Sigurna sam da je itekako uticao jer pratim rad nastavnika i znam koliko je došlo do unapređenja rada pojedinih nastavnika, timskog rada, uvođenja projektne nastave i još puno toga... Prilike koje su im pružene kada je stručno usavršavanje u pitanju nisu mogle a da ne ostave trag na profesionalnom razvoju i on je primjetan.

Koliko je Vašoj školi značajna ova oznaka i da li predstavlja motivaciju za dalji rad?

Naravno da nam je značajna i da je prepoznatljivost škole nešto čemu svi koji radimo u školi težimo, a svakako je i motivacija da ostanemo na istom putu i da još više napredujemo u budućnosti.

eTwinning

Kakve promjene je pandemija dovela u radu u Vašoj školi i da li je eTwinning pomogao u realizaciji nastavnog procesa?

Pandemija je dovela do potpuno novog načina rada i razmišljanja kada je nastavni proces u pitanju, ali svakako mislim da smo mi kao škola imali prednost jer je veliki broj nastavnika poznao mnoge veb alate i platforme za rad. Ono što je važno reći je zapravo da je timski rad i volja da se pomogne kolegama dovela do toga da su oni koji su bolje vladali različitim alatima i platformama pomogli i drugima da se bolje snađu u novom okruženju.

Da li smatrate da su eTwinning nastavnici u Vašoj školi imali prednost u korištenju veb alata i drugih elektronskih platformi tokom pandemije, s obzirom da su prethodnih godina realizovali eTwinning aktivnosti?

Svakako da jesu. Vidljiva je razlika u samoj pripremi materijala za rad i načinu korištenja istih.

Kako funkcioniše Vaš eTwinning tim i šta biste izdvojili kao njihovu posebnu osobinu?

Funkcioniše veoma dobro, a možda bih izdvojila njihovu nesebičnost da sa drugima podijele svoje znanje i vještine i da priskoče u pomoć kolegama i školi kada je to neophodno.

Da li imate neku sugestiju ili preporuku za druge škole u BiH za učestvovanje u eTwinning zajednici?

Svim školama bih preporučila učestvovanje u velikoj eTwinning porodici jer je to zaista sjajan način da unaprijede rad svoje škole i da pozitivno utiču na okruženje.

eTwinning

Podrška nastavnicima tokom pandemije i promocija godišnje teme eTwinning-a

U periodu april - juni 2021. godine, nastavnici su imali mogućnost prisustvovati velikom broju vebinara koje je organizovala Državna organizacija za podršku sa saradnicima u eTwinning-u.

Organizovane su sljedeće **radionice medijske pismenosti** u saradnji sa Institutom za društvena istraživanja Fakulteta političkih nauka Sarajevo

- 20. 4. 2021. - Radionica Medijska pismenost:
Vođeno istraživačko učenje i medijska i informacijska pismenost – voditelj prof. dr. Mario Hibert
- 18. 5. 2021. - Radionica Medijska pismenost:
Značaj kritičkog mišljenja u digitalno doba; voditeljica prof. dr. Lejla Turčilo
- 8. 6. 2021. – Radionica Medijska pismenost:
Medijska i informacijska pismenost i demokratski diskurs, voditeljica Lamija Silajdžić MA

Stres izazvan pandemijom i promjenama u izvođenju nastavnog procesa, pokazali su potrebu za organizovanjem eTwinning vebinara na temu **Mentalno zdravlje u vrijeme korona virusa**. Vebinari su održani 20. maja I dio i 25. maja II dio. Na vebinarima je prisustvovalo više od 160 učesnika. Voditeljica vebinara je bila Bojana Marinković, doktor psiholoških nauka sa desetogodišnjim iskustvom u nastavi. Docent je za oblast Razvojne psihologije na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Istočnom Sarajevu.

Ciljevi vebinara su bili unaprijediti mentalno zdravlje nastavnika u vrijeme epidemije izazvane koronavirusom. Nastavnici su kroz vebinare dobili mogućnost da nauče šta je stres i kojim mehanizmima se može prevladati, stekli su uvid u svoje resurse otpornosti, čuli su više o tome kako mogu savladati tehnike kojima mogu kontrolisati stanje stresa. Drugi dio vebinara imao je za cilj prikazati više praktičnih aktivnosti i kratko uvesti učesnike u teorijski koncept mentalnog zdravlja i simptoma stresa u krizi, te ponovljenim stresnim situacijama koje se intenzivnije doživljavaju.

Državna organizacija za podršku je 10. maja sa eTwinning ambasadoricama, Fatimom Kličić, Smailom Mešković i Nadom

Sokolović, u skladu sa postavljenim ciljevima eTwinning-a, organizovala **interaktivnu veb radionicu**. Ova aktivnost je imala za cilj predstavljanje koraka pokretanja eTwinning projekta i upravljanje Twin Space-om, a namijenjena je neaktivnim registrovanim nastavnicima na eTwinning portalu.

Tokom događaja se okupilo oko 15 nastavnika koji su dobili mogućnost uključenja u zajednički projekt „Proljeće u mom gradu“, Twin Space projekta:

<https://twinspace.etwinning.net/181083>.

Oznaka eTwinning škola je prestižna evropska nagrada za postignuti kvalitet. Kako bi dobili priliku za predstavljanje i promociju svojih škola, kolektiva i načina rada organizovani su eTwinning vebinari „**Promocija eTwinning škola**“.

Prvi vebinar je održan 11. maja i tokom događaja su predstavljene dvije eTwinning škole: OŠ „Sveti Sava“, Foča i OŠ „Osman Nakaš“, Sarajevo. **Drugi vebinar** je održan 3. juna na kojem su priliku za promociju dobile OŠ „Cazin I“, iz Cazina i Srednja ekonomska škola, Sarajevo.

Bliži nam se i rok za prijavljivanje eTwinning projekata za Državnu oznaku kvaliteta. Kako bi nastavnici imali bolji uvid u mogućnosti prijave i riješili moguće nedoumice, eTwinning ambasadrica Lejla Hujdur, u saradnji sa Državnom organizacijom za podršku je organizovala eTwinning vebinar na temu „**Prijava eTwinning projekta za Državnu oznaku kvalitete**“.

Vebinar je održan 15. 6. 2021. godine.

eTwinning

Predstavljanje nove eTwinning ambasadorice

U skladu sa iskazanom potrebom, eTwinning Državna organizacija za podršku je izabrala putem javnog poziva novu eTwinning ambasadoricu. Za izbor nove kandidatkinje su uzeti dodatni kriteriji: aktivnosti na eTwinning portalu, inovacije u nastavnom procesu, obrazovni profili i profesija kandidata, aktivno integrisanje eTwinning-a u nastavni proces i regionalna rasprostranjenost.

Nova eTwinning ambasadorica u Bosni i Hercegovini je **Smaila Mešković**, profesorica predškolskog odgoja iz Brčkog, zaposlena u Obdaništu zabavištu „Naša djeca“, Brčko, i ima više od 20 godina radnog iskustva u oblasti predškolskog odgoja i obrazovanja.

Izabrana ambasadorica je upoznata sa daljim obavezama eTwinning ambasadora i već je počela sa obavljanjem svojih obaveza.

Sve informacije i kontakte o BiH eTwinning ambasadorima možete naći na:

<https://www.etwinning.net/bs/pub/community/countries/country.cfm?c=70> .

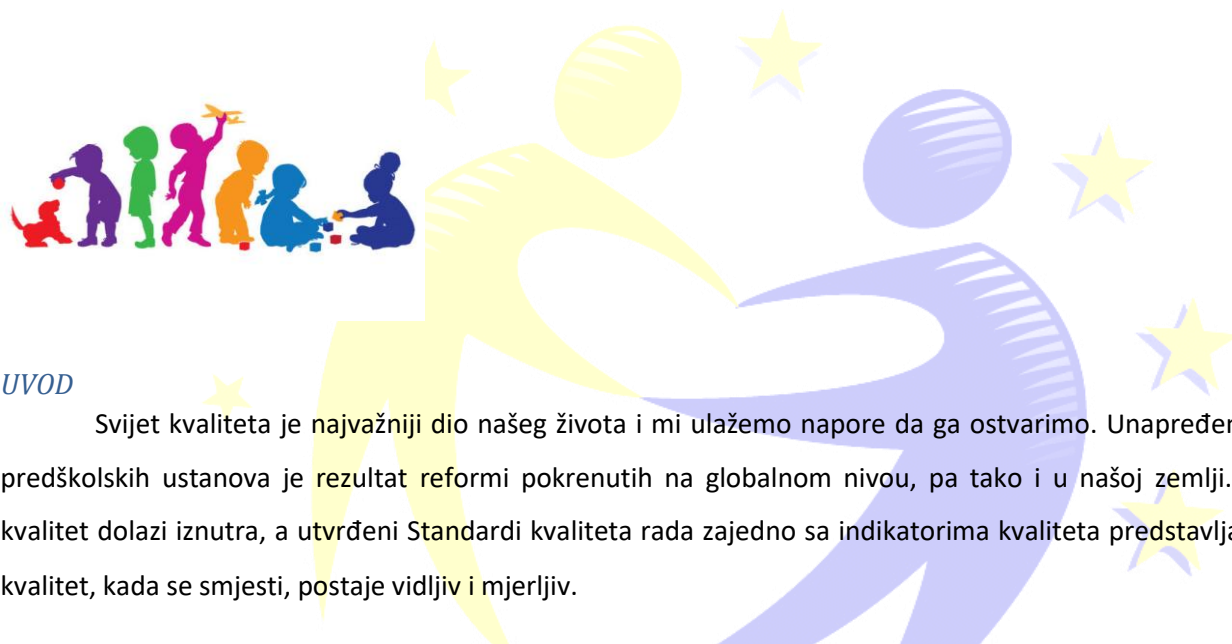
eTwinning

Prilika za promociju radova eTwinnera u BiH

eTwinning u Bosni i Hercegovini pruža mogućnost nastavnicima da svoje radove objave u jednom od četiri godišnja biltena. Adela Dobrić nam je poslala svoj rad pod nazivom „Kvalitet u obrazovanju kao zajednička vrednota i odgovornost“ koji možete pročitati u nastavku.

KVALITET U OBRAZOVANJU KAO ZAJEDNIČKA VREDNOTA I ODGOVORNOST

Mr. sci. Adela Dobrić

UVOD

Svijet kvaliteta je najvažniji dio našeg života i mi ulažemo napore da ga ostvarimo. Unapređenje kvaliteta rada predškolskih ustanova je rezultat reformi pokrenutih na globalnom nivou, pa tako i u našoj zemlji. Usmjerenost na kvalitet dolazi iznutra, a utvrđeni Standardi kvaliteta rada zajedno sa indikatorima kvaliteta predstavljaju okvir u kojem kvalitet, kada se smjesti, postaje vidljiv i mjerljiv.

Jedno od najvažnijih pitanja savremenog obrazovanja je pitanje njegovog kvaliteta. Danas postoje brojni poznati i priznati autori iz područja pedagogije i pedagoških disciplina koji u fokus svog naučnog interesovanja i istraživačkog rada stavljaju brojna pitanja kvaliteta u obrazovanju.

TEMELJ ZA KVALITET U PREDŠKOLSKOM ODGOJU

Temelj za izgradnju i postizanje kvaliteta je poznavanje i razumijevanje teorije kontrole kojom se otklanja strah i ovisnost putem zadovoljavanja osnovnih potreba pojedinca. Neodvojivi dio teorije kontrole i motivacije je i pitanje stilova upravljanja u funkciji unapređivanja kvaliteta rada kao i pitanje saradničkih odnosa na nivou svake odgojne institucije.

Kada se razmišlja ili govori o pojmu *kvalitet*, javljaju se različite asocijacije: skupo, dizajnersko, lijepo, ugodno... Često se koriste sintagme kvalitetna hrana, kvalitetan automobil, disanje kvalitetnog zraka, kvalitetna zdravstvena usluga, kvalitetna knjiga, kvalitetno stanovanje, kvalitetno obrazovanje... O kvalitetu se često razmišlja, čovjek je često zaokupljen kvalitetom svog života i mnogih područja njegovog postojanja. Na kvalitet se gleda kao na nešto što je u isto vrijeme apstraktno, sa jedne strane, i opipljivo ili materijalno sa druge strane. Manje ili više svjesno i često čovjek „vrednuje sve ili samo neke aspekte svojega života, na primjer obiteljski, profesionalni, prijateljski, kolegijalni itd., i/ili

svoja postignuća, ili krive odluke u nekom području ili aktivnostima. No, kako se razvija, mijenja prioritete, ciljeve, želje... Ponovo vrednuje i donosi zaključke o tome je li i koliko je zadovoljan/nezadovoljan viđenim/doživljenim“ (Ljubetić, 2009., str. 1). Nešto što je za čovjeka u određenom trenutku važnije i smatra kvalitetnim (bračni odnosi, posao, obrazovanje) znatno utiče na njegov pojam i doživljaj kvaliteta življenja, i suprotno, nešto sa čim nije potpuno ili djelimično zadovoljan, umanjuje njegov doživljaj stepena kvalitetnog življenja. Ovdje je važno kako pojedinac doživljava sam sebe. Kvalitet života uopće je psihološka kategorija na koju djeluje čitav niz objektivnih i subjektivnih faktora (društveno uređenje, nivo obrazovanja, status u društvu, osobine ličnosti, temperament). Autorica Ljubetić ističe da je „upravo to razlog zbog kojeg se o pojmu kvaliteta življenja, ali i kvaliteta općenito, kadkad teško dogovoriti. Doživljaj kvaliteta profesionalnog života je jedan od bitnih elemenata koji utiče na cjelokupan doživljaj kvaliteta življenja pojedinca“ (2009., str. 13).

Glasser ističe da je teško naći određenje kvalitetnog obrazovanja koje bi bilo općenito primjenljivo, te da se ne može definisati kvalitetno obrazovanje, ali da se kvalitet može prepoznati (1994., str. 17). Težnja za orijentacijom prema kvalitetnom odgoju i obrazovanju nije nova, proteže se od samih početaka posebnih ustanova u kojima djeca pod vodstvom znalaca na organizovan način brže stiču radna i životna iskustva. Kvalitet je pojam koji se često pominje i izgovara kada je u pitanju predškolski odgoj i obrazovanje. Ideja kvaliteta je vremenski i prostorno univerzalna relativna veličina. Direktno zavisi od onoga ko koristi taj pojam i od okolnosti u kojima se taj pojam pominje. Kvalitet se mijenja tokom ljudskog života, zavisi od mnogobrojnih aspekata ljudske aktivnosti, dinamična je kategorija.

U dokumentu *Kompetentni odgajatelji 21. stoljeća: ISSA-ina definicija kvalitetne pedagoške prakse* navodi se da „definicija kvalitete odgojno-obrazovne prakse nije nepromjenjivo, statično pitanje sa samo jednim ispravnim odgovorom. Zahtjevi za kvalitetom su osnovani na živoj razmjeni znanja, iskustava i sklonosti svih aktera“ (s.a. str. 13). Također, kvalitet je ujedno i pokretač napretka na svim nivoima, od globalnog do pojedinačnog. Može se posmatrati kao vrhunski cilj u obrazovanju koji se može vrlo lako prepoznati. Prepoznavanje kvaliteta obrazovanja se ogleda u promjeni odnosa prema samom sebi, a onda prema vanjskom svijetu – predškolskoj ustanovi, roditeljima, djeci, odgajateljicama i široj zajednici. Promjena odnosa zahtjeva vrijeme, predanost, strpljenje i vjeru u taj proces. Kako je svaki pojedinac u obrazovanju dio sistema obrazovanja, tako može uticati na kvalitet koji je već prisutan u određenoj mjeri u obrazovanju i dalje ga evoluirati.

Greene govori o tome da je „zadovoljavajuće“ prepreka na putu prema kvalitetnom obrazovanju. Samo određivanje minimalnog nivoa koji treba dosegnuti polazi od minimalnih napora, a dovodi do minimalnih izgleda za kvalitet. Međutim, ako se postave visoki ciljevi, dobri su izgledi da će i rezultati biti visoki. „Težnja kvaliteti pomalo nalikuje pripremi da se preskoči zapreka – ne treba stalno misliti na to kako skočiti „dovoljno visoko“ kad ne postoji opasnost da se skoči previsoko. Kad težite najboljem, „zadovoljavajuće“ će se postići samo od sebe.“ (1996., str. 15).

U dokumentu *Standardi kvaliteta rada* navodi se da kvalitet zavisi od ciljeva koji se postavljaju, od toga kako se gleda na odgojno-obrazovnu ustanovu, dijete i djetinstvo i koja je centralna paradigma predškolskog odgoja i

obrazovanja. „Jedna od definicija kvaliteta je da se profesionalnost iskazuje u želji za izvrsnim i onda kada nas niko ne posmatra i ne ocjenjuje, kada imamo unutrašnju motivaciju da budemo sve bolji i bolji u onome što radimo“ (2011., str. 3). Koraci u ostvarivanju kvaliteta rada (Greene, 1996., str. 17-20) su *usmjerenost na kvalitet* – želja za kvalitetom, raspravljanje o kvalitetu, definisanje i prepoznavanje kvaliteta; *nepostojanje prisile u radu* – nemoguće je proizvesti kvalitet ako je prisutan strah od sredstava prisile u radu (nagrade i kazne), niti se mogu izgraditi kvalitetni partnerski odnosi; *vrednovanje vlastitog rada* – to je vještina koja kada se dobro nauči, može se primjenjivati u svim sferama života.

ZAKLJUČAK

Kvalitet u obrazovanju predstavlja čitavu mrežu na kojoj se osnuje savremeni odgoj i obrazovanje kojem danas težimo. Postavljanje kvaliteta na čvrste temelje rezultira njegovom postizanju i ostvarenju centralne paradigme predškolskog odgoja i obrazovanja. Kvalitet se shvata kao zajednička vrednota i odgovornost svih zainteresiranih, kao uravnoteženje odlučnog rukovođenja i slobodne inicijative svih uključenih. Tu spada partnerstvo i saradnja, razmjena iskustva i timski rad, poticanje pojedinca kao autonomnog bića u zajednici društva znanja, inspirativno nasuprot diktatorskom vodstvu i upravljanju (odgovornosti se distribuiraju na sve), otvorenost i prihvatanje vrednovanja vlastitog rada (formalna vanjska evaluacija, mišljenja vanjskih partnera/kritičkih prijatelja, unutrašnje kolegijalno vrednovanje i podrška kolega), oslobađanje, olakšavanje i ohrabivanje samoanalize, preispitivanje vlastite prakse i eksperimentisanje sa novim pristupima i želja za unapređenjem vlastitog rada, inicijativama i njihovom primjenom.

LITERATURA

1. Glasser, W. (1994.). *Kvalitetna škola: škola bez prisile*, Zagreb: Educa
2. Greene, B. (1996.). *Nove paradigme: za stvaranje kvalitetnih škola*, Zagreb: Alinea
3. Ljubetić, M. (2009.). *Vrtić po mjeri djeteta: priručnik za odgojitelje i roditelje*, Zagreb: Školske novine
4. Rahimić, Z. (2010.). *Menadžment ljudskih resursa*, Sarajevo: Ekonomski fakultet u Sarajevu

eTwinning

**„Obrazovanje, to je ono što ostane nakon što zaboravite sve
što ste naučili u školi.“**

Albert Ajnštajn

